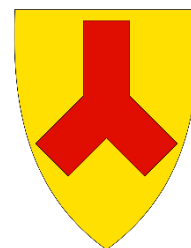

RENNEBU KOMMUNE

VEDLEGG TIL KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

2023 - 2033

Førstegangsbehandling i kommunestyret 09.03.2023
Høring og offentlig ettersyn i perioden 14.04.2023 – 29.05.2023
Sluttbehandling kommunestyret 22.06.2023

Innhold

1	Kommuneplanprosessen	3
2	Medvirkningsprosesser	4
3	Attraktivitet	4
4	Føringer for samfunnsdelen	5
4.1	Bærekraft.....	5
4.2	Klima, natur- og miljø	6
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap	6
4.4	Kommune 3.0	6
4.5	Folkehelse.....	7
4.6	Aldersvennlige samfunn	7
4.7	Frivillighet	7
4.8	Helsefremmende lokalsamfunn	7
4.9	Universell utforming.....	8
4.10	Leve Hele Livet.....	8
4.11	Sørsamisk språk og kultur.....	8
4.12	Trøndelagsplanen 2019 – 2030	8
4.13	Regional plan for arealbruk	9
4.14	Heltidskultur	10
4.15	Tidlig innsats.....	10
5	Kommunefakta og utfordringer	10
5.1	Folketall	10
5.2	Oppvekst.....	12
5.3	Helse	15
5.4	Bedrifter	16
5.5	Landbruk.....	18
5.6	Hyttekommune.....	20
5.7	Energi.....	21
5.8	Kultur og fritid	22
5.9	Økonomi	22
5.10	Infrastruktur	23

1 Kommuneplanprosessen

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel.

Under ser vi den kommunale planprosessen illustrert med en tidslinje hvor starten for all overordna planlegging begynner med planstrategien. Der avklares det om kommuneplanene må revideres eller om den skal videreføres som styringsverktøy de neste fire årene.

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver kommunens langsiktige mål for samfunnsutvikling, mens kommuneplanens arealdel viser hvordan arealene skal disponeres for å nå disse målene. All aktivitet i kommunen bygger videre på kommuneplanens mål og strategier. Hva kommunen har gjort/oppnådd i løpet av året (resultatene) beskrives og formidles gjennom kommunens årsmelding.

Kommuneplanarbeidet er styrt av Plan- og bygningsloven, og en viktig premiss i dette lovverket er forutsigbarhet. Dette sikres bl.a. gjennom medvirkning fra myndigheter, innbyggere og alle interesserte.

Samfunnsdelen: I dette dokumentet skal det vektlegges hvilke utfordringer Rennebu har knyttet til samfunnsutvikling og hvordan kommunen ønsker å prioritere for å sikre en god samfunnsutvikling framover.

Revisjonen av kommuneplanens samfunnsdel bygger på kommunens planstrategi som ble vedtatt av kommunestyret 10.09.20 sak 38/20. Rennebus gjeldende samfunnsdel ble vedtatt i 2013.

Planprogrammet til ny kommuneplan ble 1. gangs behandlet i Formannskapet 19.10.2020. Høring og offentlig ettersyn ble gjennomført i perioden 21.10.2020 – 06.12.2020. Planprogrammet ble fastsatt av kommunestyret i 30. september 2021.

2 Medvirkningsprosesser

Samfunnsdelen er utarbeidet i samarbeid med en arbeidsgruppe bestående av følgende politiske representanter: Ola Øie (Ap), Grethe Gunnes (Ap) og Per Arild Torsen (KrF). Representanter fra administrasjonen: Per Øivind Sundell (kommunedirektør), Lill Hemmingsen Bøe (kommunalsjef samfunnsutvikling og drift) og Anita Meland Samuelsen (planrådgiver). Plankontoret har vært sekretærer for arbeidet og deltatt med følgende medarbeidere: Nataliya Sikora, Eirik Blomli Eingrind, Andreas Gustafsson og Norunn Fossum. Det er gjennomført dialogmøter med tjenesteområdene Helse- og omsorg, Oppvekst og Samfunnsutvikling og drift.

På bakgrunn av dialogmøtene med landbruk ble det videre innhentet informasjon fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag om hvilke utfordringer landbruket i Rennebu har, og hvilken framtid denne næringen ser for seg.

Ungdomsrådet arrangerte idéverksted på Rennebu barne- og ungdomsskole og Voll skole. Idéverkstedet inneholdt spørsmål om bolyst.

Spørsmål og svar fra ungdomsrådets idéverksted er vist i sin helhet på side 13.

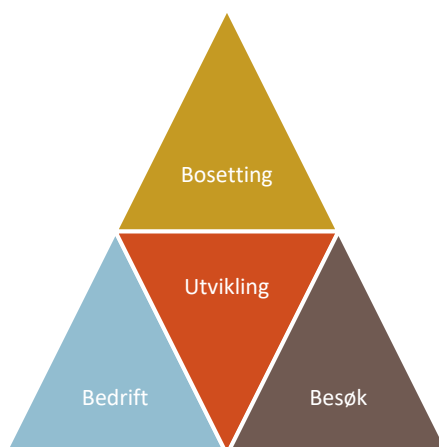
3 Attraktivitet

Hovedmålet med samfunnsdelen er å finne satsningsområder for en god samfunnsutvikling for Rennebusamfunnet. Rennebu kommune vil legge til rette for en bærekraftig befolkningsutvikling, hvor man kan bo og jobbe i årene fremover. Rennebu skal fortsatt være et godt sted å være!

Folk skaper steder og regioner, og alle steder er attraktive på en eller annen måte.

Telemarksforskning har laget en modell som viser hva som er med på å drive frem vekst og utvikling i et samfunn. De definerer det slik:

Attraktivitetspyramiden. De tre dimensjonene, bosetting, bedrift og besøk, utgjør den samlede attraktiviteten til et sted. Dette er igjen avgjørende for å skape utvikling i et lokalsamfunn.

- Bosettingsattraktivitet: Muligheten for å pendle over stadig større avstander gjør at det noen steder i dag kan oppstå nye boområder fordi det er gunstig å bo der.

- Næringslivsattraktivitet, Basisnæring: Noen steder er attraktive fordi det er gunstig å produsere noe på det stedet, som kan eksporteres til andre steder.
- Næringslivsattraktivitet, Besøksnæring: Noen steder er attraktive fordi de trekker til seg besøkende som skaper arbeidsplasser i besøksnæringer.

4 Føringer for samfunnsdelen

I forbindelse med kommunal planlegging må man forholde seg til både internasjonale, nasjonale, regionale og lokale føringer. Mange av disse føringene er nevnt i planprogrammet for dette arbeidet. I det videre er det valgt å trekke fram noen føringer som har vært spesielt viktige for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

4.1 Bærekraft

Bærekraft må bety noe der vi bor og for hvordan vi lever livene våre. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene handler om bærekraftig verdiskaping og livet etter 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 målsettinger som setter sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft høyere på dagsorden. Bærekraftsmålene legges til grunn for samfunnsutviklingen i Rennebu kommune.

Illustrasjonen viser en oversikt over de 17 bærekraftsmålene til FN

4.2 Klima, natur- og miljø

Klima er gjennomsnittet av det daglige været over lang tid. Med bakgrunn i historiske målinger vet vi at klimaet på jorda har endret seg, og at disse endringene kommer til å fortsette. Dette innebærer at temperaturen på kloden stiger, havet stiger og blir surere (lavere pH-verdi), isen smelter, og at det blir variert nedbør og mer ekstremvær. Endringene kommer av at vi mennesker slipper ut mer av enkelte gasser enn det som er naturlig. Dette er gasser som gjør at mindre varme slipper ut gjennom atmosfæren vår. For å løse dette må vi redusere utslippene våre drastisk, blant annet gjennom å redusere forbruket vårt, satse på klima- og miljøvennlig transport, m.m. (FN). Norges klimamål er å redusere utslippene innen 2030 med minst 50%, sammenlignet med utslippene i 1990 (Regjeringen).

I følge [Norsk Klimaservicesenters](#) Klimaprofil for Sør-Trøndelag vil klimaendringene føre til økt sannsynlighet for kraftig nedbør, regnflommer, jord-, flom- og sørpeskred, og mulig økt sannsynlighet for snøskred, kvikkleireskred, tørke og isgang. Dette vil påvirke Rennebu på flere måter. Blant annet:

- Skred og flommer ødelegger infrastruktur og kan føre til personsaker
- Jordbruk, skogbruk og reindrift er sårbare for lange tørkeperioder, styrtregn, nedising. Primærnæringene sysselsetter mange i kommunen

Med *miljø* tenker vi både på naturmangfoldet og på de ytre omgivelsene våre. Det er viktig å ivareta miljøet rundt oss, for eksempel ved å unngå forurensing, støy o.l. *Naturmangfold* omfatter både mangfold av gener, arter, leveområder, geologi og landskap. Tap av natur er en av de store miljøutfordringene i vår tid ([Regjeringen](#)). Det er derfor viktig å arbeide for å ivareta naturen.

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet defineres i [Meld. St. 5 \(2020-2021\)](#) som «samfunnets evne til å verne seg mot, og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.» Vi beskytter oss mot og håndterer uønskede hendelser via god organisering, forvaltning, planlegging for beredskap og krisehåndtering. *Beredskap* kan defineres som «planlagte og forberedte tiltak som gjør oss i stand til å håndtere uønskede hendelser slik at konsekvensene blir minst mulig».

4.4 Kommune 3.0

Smartkommune og samskapingssammenheng er begrep som brukes for å beskrive den nye kommunen. Dette defineres som en metode hvor ansatte, politikere, innbyggere og næringsliv sammen finner ut hvordan et behov eller en utfordring skal løses. Det betyr at alle i kommunen er kommunen. Alle har et ansvar og alle skal bidra. Mer informasjon om kommune 3.0 finner du på <https://distriktssenteret.no/blogg/samarbeider-om-tettere-kobling-mellom-plan-og-samfunnsutvikling/>

4.5 Folkehelse

Folkehelse defineres i [Folkehelseloven](#) som «befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning». Begrepet omfatter også økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold som påvirker befolkningens helsetilstand ([sml.no](#)). *Folkehelsearbeid* kan defineres som «samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse gjennom å svekke faktorer som medfører helseisiko, og styrke faktorer som bidrar til bedre helse.» ([Kommunetorget](#)). Folkehelsearbeidet i kommunen er tverrsektorielt.

4.6 Aldersvennlige samfunn

Et aldersvennlig samfunn er betegnet som et samfunn som er inkluderende og tilgjengelig, og som er i stand til å møte utfordringer og muligheter tilknyttet en aldrende befolkning ([aldersvennlig.no](#)). Kvalitetsreformen «Leve hele livet», med de fem innsatsområdene Et aldersvennlig samfunn, Aktivitet og fellesskap, Mat og måltider, Helsehjelp og Sammenheng og overganger i tjenestene er lagt til grunn for eldreomsorgen i Rennebu. Rennebu ble i 2019 kommune nr. 116 som inngikk avtale med Nasjonalforeningen for folkehelsen om å bli et mer demensvennlig samfunn. Gjennom å spre kunnskap blant ansatte i privat og offentlig sektor og i frivillige organisasjoner om hva demens er og hvordan en møter mennesker med diagnosen i ulike situasjoner, er målet med kampanjen å gjøre det lettere å leve med demens og resultatet blir et vennligere samfunn for alle.

4.7 Frivillighet

Rennebu kommune kjennetegnes ved et godt naboskap og en sterk dugnadsånd. Frivilligheten står sterkt i Rennebu, og ifølge Telemarksforskning ligger kommunen på 6. plass blant alle 356 kommuner innen frivillighet. Frivilligsentralen er svært aktiv og er en møteplass som formidler kontakt mellom menneskene i lokalmiljøet.

4.8 Helsefremmende lokalsamfunn

Tilgang til helsefremmende nærmiljø og gode lokalsamfunn er av stor betydning for folkehelsen. Dette gjelder bolig, nærmiljøutvikling, tilgang til natur- og rekreasjonsområder og friluftsliv og anlegg for fysisk aktivitet. ([helsedirektoratet.no](#))

Tilrettelegging for fysisk aktivitet er svært viktig for den generelle folkehelsen. På grunn av nærheten til naturen har innbyggerne i Rennebu mange friluftsmuligheter. Dette er et godt utgangspunkt for god livskvalitet, et sunt liv og god helse. Kommunen, lag og organisasjoner har jobbet godt for å tilrettelegge for økt fysisk aktivitet. Eksempler på friluftaktiviteter er den årlige topptrimmen initiert av Rennebu idrettslag, utarbeidelsen av boken 40 turer i Rennebu og nylig oppdatert turkart med egen merking av over 30 topper over 1000-meter. På vinteren er det mange mil med oppkjørte skiløyper i alle deler av kommunen, organisert av ulike løypelag.

Med en generell økning av livsstilssykdommer og inaktivitet, er idrettsanlegg og andre tilbud for fysisk aktivitet viktig for folkehelsen.

Det er også viktig med tilgang til gode grøntområder i kort avstand til sentrum og boliger, da dette kan medføre en lavere terskel for at flere kan komme seg ut. Gode bomiljøer, kjennetegnet ved fravær av støy og forurensning og tilgang til gode møteplasser og rekreasjonsområder, vil også være en viktig faktor for å skape helsefremmende lokalsamfunn.

4.9 Universell utforming

Universell utforming kan defineres som å planlegge produkter, omgivelser, programmer og tjenester slik at de kan brukes av så mange mennesker som mulig på en likeverdig måte. Formålet er å oppnå likestilling og like muligheter til å delta i samfunnet. Prinsippet bygger på at funksjonshemming oppstår i samspillet mellom mennesker og omgivelsene/verktøyene/systemene de bruker ([Store norske leksikon](#)).

4.10 Leve Hele Livet

«Leve Hele Livet» er en kvalitetsreform for alle mellom 0-100+ år. Det forventes at alle skal ta ansvar for egne liv og bidra til egen livsmestring. Målet er at alle kan mestre livet og ha et trygt, aktivt og verdig liv, fra vugge til grav. Vi kan øke livskvalitet og deltagelse på tvers av generasjoner ved å tilrettelegge lokalsamfunn og gjøre de mer tilgjengelige og inkluderende. Ved å arbeide på tvers av sektorer med medvirkning, universell utforming og forebygging, kan en aldersvennlig utvikling bidra til å utsette behov for tjenester for alle aldersgrupper. Reformen er en overordnet kommunereform på tvers av sektorer.

4.11 Sørsamisk språk og kultur

Rennebu er en del av det sørsamiske området og har samisk bosetting. Reindriftsnæringen er en viktig bærebjelke for det sørsamiske språket og kulturen. Det sørsamiske språket er ifølge UNESCO regnet som et alvorlig truet språk.

Samiske interesser og medvirkning skal i henhold til Sameloven sikres gjennom konsultasjoner.

4.12 Trøndelagsplanen 2019 – 2030

Trøndelagsplanen er fylkets overordnede plan med mål og strategisk retning. Trøndelags visjon er **Vi skaper historie**. Planen uttrykker hvor man vil at Trøndelag skal være i 2030. Med andre ord, det som blir skapt og utviklet i tida framover skal bli stående og gi varige, positive spor.

Trøndelagsplanen har tre satsningsområder som alle er knyttet opp mot økonomisk bærekraft, økologisk bærekraft og sosial og kulturell bærekraft.

Bolyst og livskvalitet:

- I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
- I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen i Trøndelag
- I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling

Regionale tyngdepunkt og kommunikasjoner:

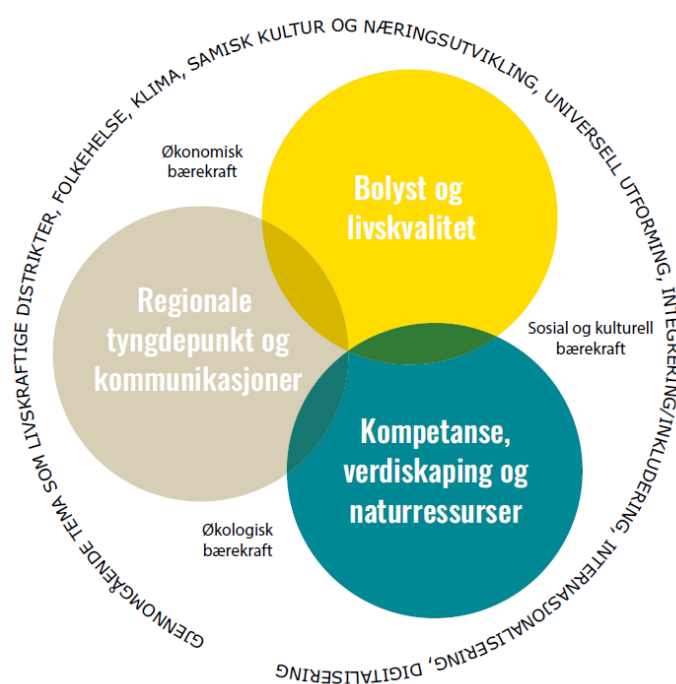
- I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur
- I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster
- I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem

Kompetanse, verdiskaping og

naturressurser:

- I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidrettet arbeids- og næringsliv
- I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi
- I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff

Kommuneplanens samfunnsdel i Rennebu bygger videre på verdiene i Trøndelagsplanen og tilpasser disse til lokale forhold.

Illustrasjon av satsningsområdene til Trøndelagsplanen, hentet fra Trøndelagsplanen 2019 - 2030

4.13 Regional plan for arealbruk

Regional plan for arealbruk er et støttedokument for kommunene i deres planarbeid. Planen er et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrensene, og peker ut en retning for utviklingen av Trøndelag frem mot 2030.

Bærekraftig arealbruk i Trøndelag handler om at vi i fremtiden må forvalte arealene mer effektivt og på en mer miljø- og klimavennlig og attraktiv måte. Trøndelag skal kjennetegnes av en balansert utvikling med differensiert arealforvaltning som i all hovedsak skal bygge på dagens bosettingsmønster, men der samspelet mellom regionsentrene og lokalsentrene og bygdene rundt er drivkraften for utviklingen av regionene i fylket.

Regionsentrene og lokalsentrene må utvikles slik at de blir mer tilgjengelige og attraktive for flere innbyggere. Bokvalitet, gode levekår og nærnatur må prioriteres. Kjernen i utviklingen av Trøndelag ligger i våre naturgitte forutsetninger. Disse må vi bruke til å skape fremtidig vekst, men på en slik måte at vi sparer matjord, vannmiljø, kulturmiljø og natur- og friluftslivsinteresser. [Regional plan for arealbruk - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](https://trondelagfylke.no).

4.14 Heltidskultur

Å bygge heltidskultur innebærer å tenke nytt rundt hvordan tjenester og arbeidstid organiseres.

Heltidskultur er en definisjon på et arbeidsmiljø der de ansatte overveiende arbeider heltid. Dette innebærer at man unngår ufrivillig deltid og at heltid er hovedregelen.

4.15 Tidlig innsats

Tidlig innsats handler om å gi hjelp så tidlig som mulig i et menneskes liv, enten vanskene oppstår i førskolealder eller senere i livet. (statped.no)

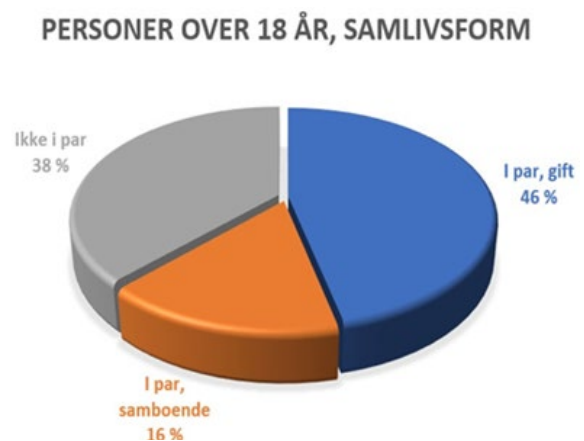
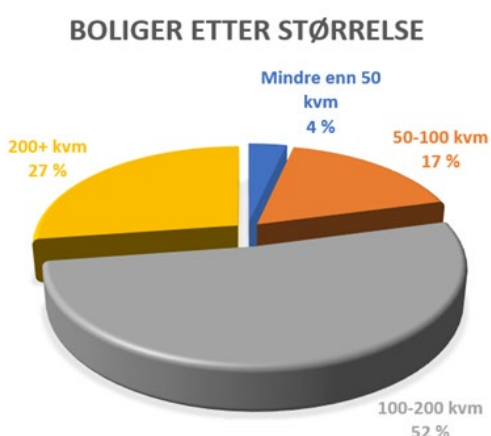
5 Kommunefakta og utfordringer

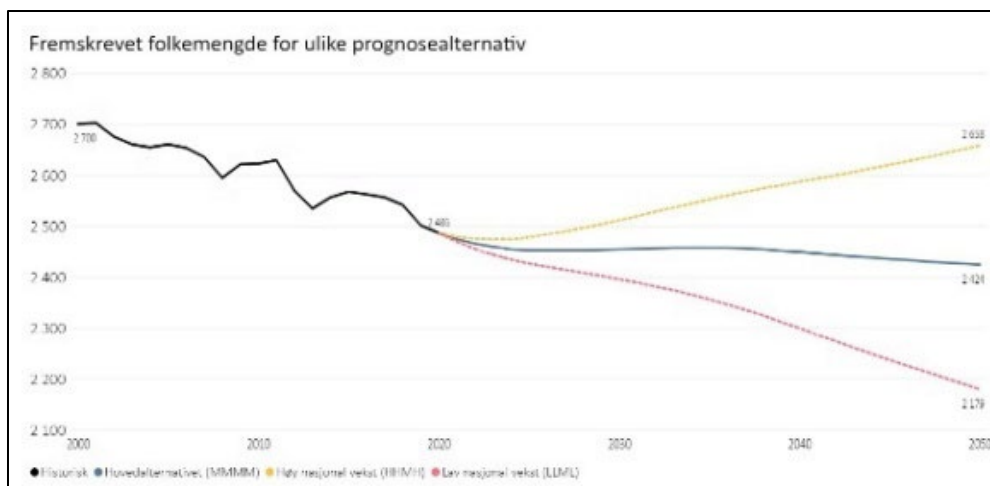
5.1 Folketall

I 2020 bodde det 2486 innbyggere i Rennebu kommune. 60 prosent av befolkningen bor spredt, noe som betyr at det er mer enn 50 meter mellom husene og at det bor mindre enn 200 personer innenfor et geografisk område. Befolkningstettheten i 2020 tilsvarte 3 innbyggere per km².

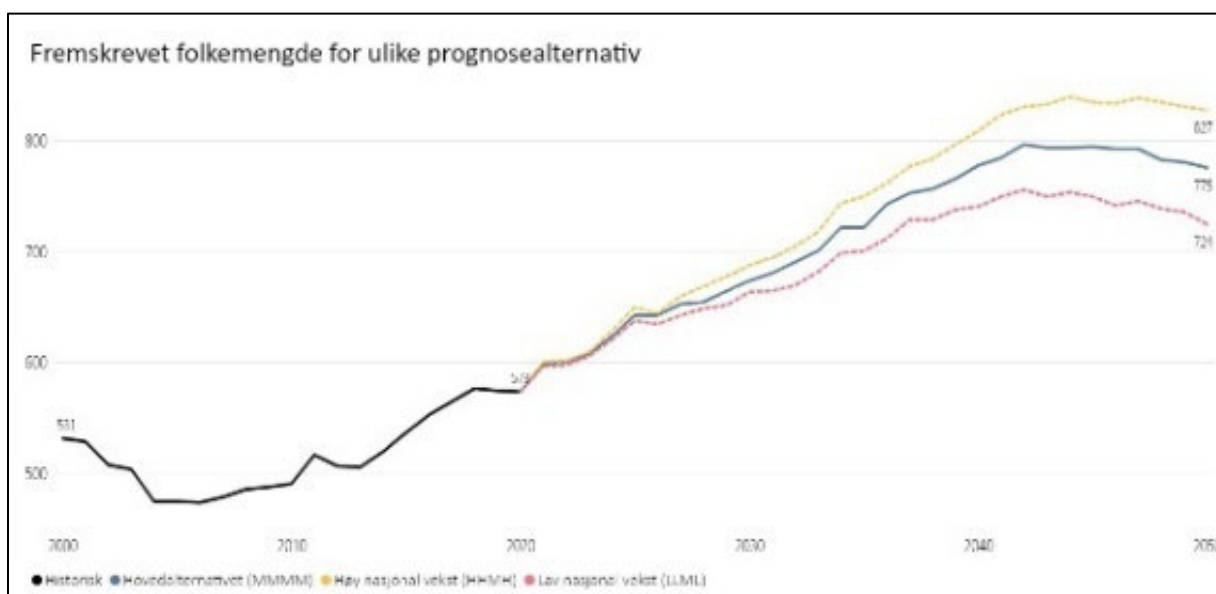
Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB) sitt hovedalternativ for fremskrevet prognose, går folketallet i kommunen svakt ned. Samtidig vil antallet eldre øke betydelig (se figur). Statistikken viser også at det kan forventes en nedgang i antall barn og unge de neste ti årene.

De fleste som bor i kommunen, bor i enmannsboliger. Per 2021 var det 1107 eneboliger og 5 leilighetsbygg. Per 2020 var det en svært liten andel mindre boenheter, mens det samtidig finnes mange enslige som bor i kommunen.

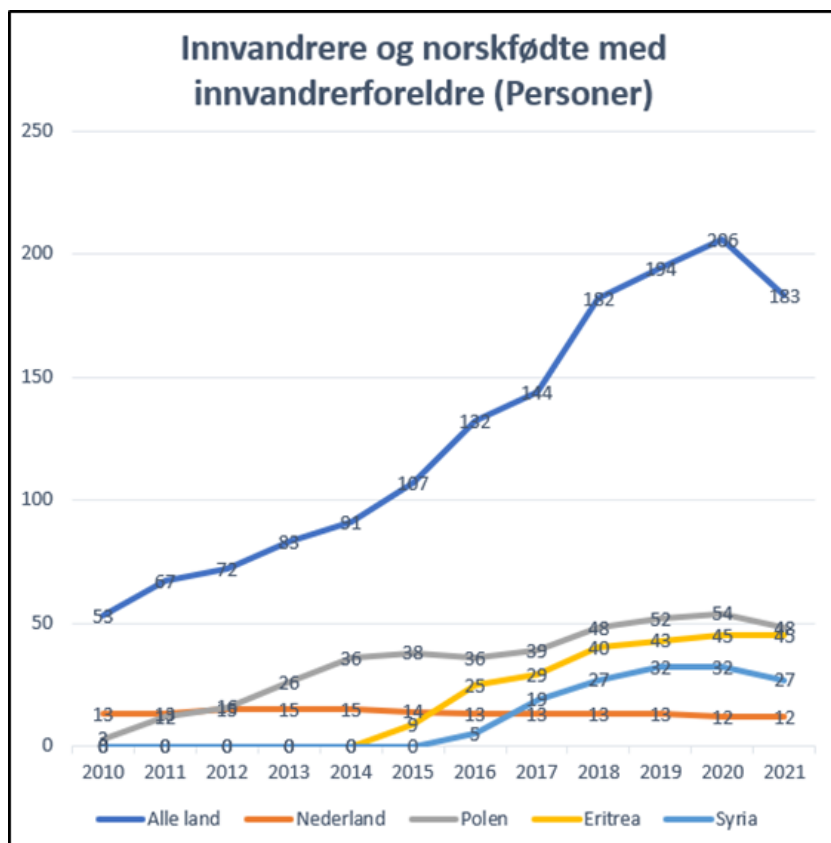
Fremskrevet total folkemengde for ulike prognosealternativ.

Fremskrevet folketall med alder 67+ for ulike prognosealternativ.

Ifølge SSB er 7,5 prosent (183 personer) av befolkningen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre (per 2021). Den største andelen innvandrere kommer fra Polen (48 personer), Eritrea (45 personer), Syria (27 personer) og Nederland (12 personer).

Rennebu kommune har bosatt flyktninger siden 2013. Fra 2013-2018 har Rennebu kommune tatt imot rundt 90 personer med rett til asyl og beskyttelse etter Utlendingsforskriften. De aller fleste har kommet som asylsøkere eller overføringsflyktninger, men også noen via familiegjenforening. Rennebu har tatt imot flyktninger med statsborgerskap i Somalia, Eritrea og Syria. En stor utfordring for flyktningetjenesten de to siste årene (2019-2020) har vært å finne boliger til familiene som kommer.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

5.2 Oppvekst

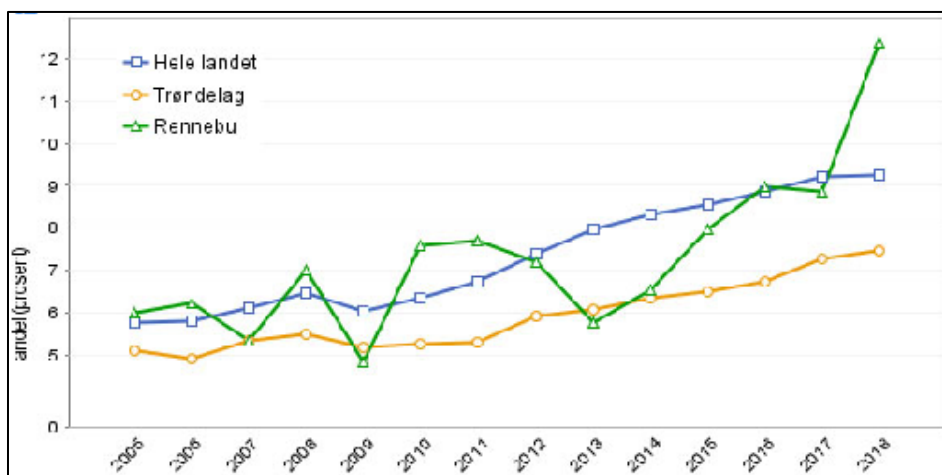
Det er to barnehager og to skoler i Rennebu. Voll barnehage, Vonheim barnehage og Rennebu barne- og ungdomsskole er kommunale. Voll skole er privat og har barne- og ungdomsskoletrinn.

Kulturskolen i Rennebu er en kommunal skole som gir barn og unge undervisning i estetisk-kreative fag. Der får de mulighet til å delta i, og selv arrangere profesjonelle produksjoner, utstillinger og forestillinger. Kulturskolen gir barn og unge anledning til å utvikle sine kunstneriske og kreative evner etter egne forutsetninger.

Fritidsklubben er et uforpliktende treffsted for ungdom i Rennebu fra 7. - 10. klasse. Der kan man treffe venner, spille biljard, bordtennis, game, høre musikk og se film.

Rennebu kommune tilbyr sommerjobb for alle 9. og 10. klassinger. Dette bidrar til en tidlig erfaring med jobb og ansvar, og det skaper en trygghet og et fortrinn for ungdommene.

Rennebu har et aktivt ungdomsråd som tar del i politiske spørsmål. Det er av stor betydning at barn og unge føler seg viktige. Ungdommen i Rennebu er entusiastiske, ønsker å være en ressurs, og engasjerer seg politisk. Det er lett å finne områder der unge kan engasjere seg og dette er noe kommunen ønsker å bygge videre på.

Andel barn som bor i lavinntektshusholdninger

Rennebu har mange aktive lag og foreninger for barn og unge:

- Rennebu idrettslag med fotball, friidrett, idrettsskole, håndball, ski/skiskyting og trim/sykkel
- Rennebu skolekorps
- Solviljen 4H
- Paradiset 4H
- Yngres
- Blåveisen Kor og Hobby
- Voll Søndagsskole
- Rennebu Soul Children
- NUFR (Normisjonens Ungdomsforening)
- Rennebu Bygdeungdomslag
- Rennebu skytterlag
- Innset skytterlag
- Skogen Salongskytterlag
- Luftgeværklubben
- Mjuken Skotthyllklubb
- Innset idrettslag som tilrettelegger turmål og skiløyper
- Rennebu Jeger- og Fiskeforening
- NMK Rennebu
- Ymse MC Rennebu
- Rennebu Rockeklubb
- Rennebu Frisbeeklubb

Aktivitetsparken Trønderenergi Arena på Berkåk, et nærmiljøanlegg med fasiliteter tilrettelagt for fysisk aktivitet, stod ferdig høsten 2021.

Rennebu har store attraktive områder for fritids- og friluftsliv. I Ramsfjella, øst i Trollheimen ligger det velkjente **Barnas Naturverden**, hvor rutene mellom hyttene er tilpasset barn. Buvatnet er en populær badeplass opparbeidet med sandstrand, stupetårn og sandvolleyballbane. Det finnes også et etablert «Barnas stopp» på Berkåk som tilbyr lekeplass og levende dyr i sommersesongen til både egne innbyggere og de som tar en stopp på veien.

5.3 Helse

Vi vil i årene fremover få en eldre befolkning. Befolkningen i Rennebu er eldre enn gjennomsnittet i Norge. Befolkningsframskriving i kommunene 2020 – 2050 (Ressursportal.no) viser en vekst i antall eldre i gruppen over 80 år med 205 personer. Antallet i 2020 var 155, mens det i 2050 vil være 360 eldre over 80 år. Rennebu har derfor også en høyere andel med demens. Andelen er 2,74 % og snittet i Norge ligger på 1,88 (2020). I tillegg lever vi lenger som tilsier flere år totalt med sykdom og økt behov for helse- og omsorgstjenester. Dette betyr at vi ser behovet for videre planlegging av etablering av flere boliger for heldøgns pleie og omsorg. Arbeidet med revidering av virksomhetsplan for helse og omsorg starter i 2022 og videre tjenestebehov vil beskrives i dette planarbeidet.

Økning i antall eldre vil øke utgifts- og sysselsettingsbehovet til pleie- og omsorgssektoren. Det vil være viktig for Rennebu å ha en god dekning på helsearbeidere i årene fremover. Samtidig vil det være avgjørende å snu ressursinnsatsen fra reparasjon til helsefremming og forebygging. Vi må rette fokus mot læring og mestring for å utsette behovene for helse- og omsorgstjenester i årene som kommer.

Det er også verdt å merke seg vekst i unge brukergrupper. De største folkehelsesykdommene er psykiske plager og kroniske smerter. Utvikling i psykiske plager øker mest i gruppen under 30 år (HUNT). Det er behov for en folkehelsesatsing for bedre mental sunnhet og helse blant unge hvor vi alle kan bidra. For å lykkes må folkehelsearbeid innarbeides og ses i sammenheng i hele kommunen. Rennebu er en del av «Program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027» som retter seg mot å integrere psykisk helse som del av det lokale folkehelsearbeidet og fremme lokalt rusforebyggende arbeid. Her er barn og unge en prioritert målgruppe.

Kommunen er pålagt etter folkehelseloven å utarbeide «Oversiktsdokumentet over helsetilstand og påvirkningsfaktorer» som vil gi ytterligere informasjon om helsesituasjonen i kommunen. Oversikten vil gjennom å identifisere utfordringer og muligheter innen folkehelsen, kunne danne grunnlag for videre planer og tiltak.

5.4 Bedrifter

Ifølge Trøndelag i tall har det blitt 24 flere virksomheter fra 2010 til 2021, dette tilsvarer en økning på 5 prosent. Spesielt stor økning ser vi innen næringsgruppene:

- Bygge- og anleggsvirksomhet med 16 nye bedrifter, tilsvarende 30 prosent
- Omsetning og drift av fast eiendom med 12 nye bedrifter, tilsvarende 52 prosent
- Kultur med 10 nye bedrifter, tilsvarende 125 prosent

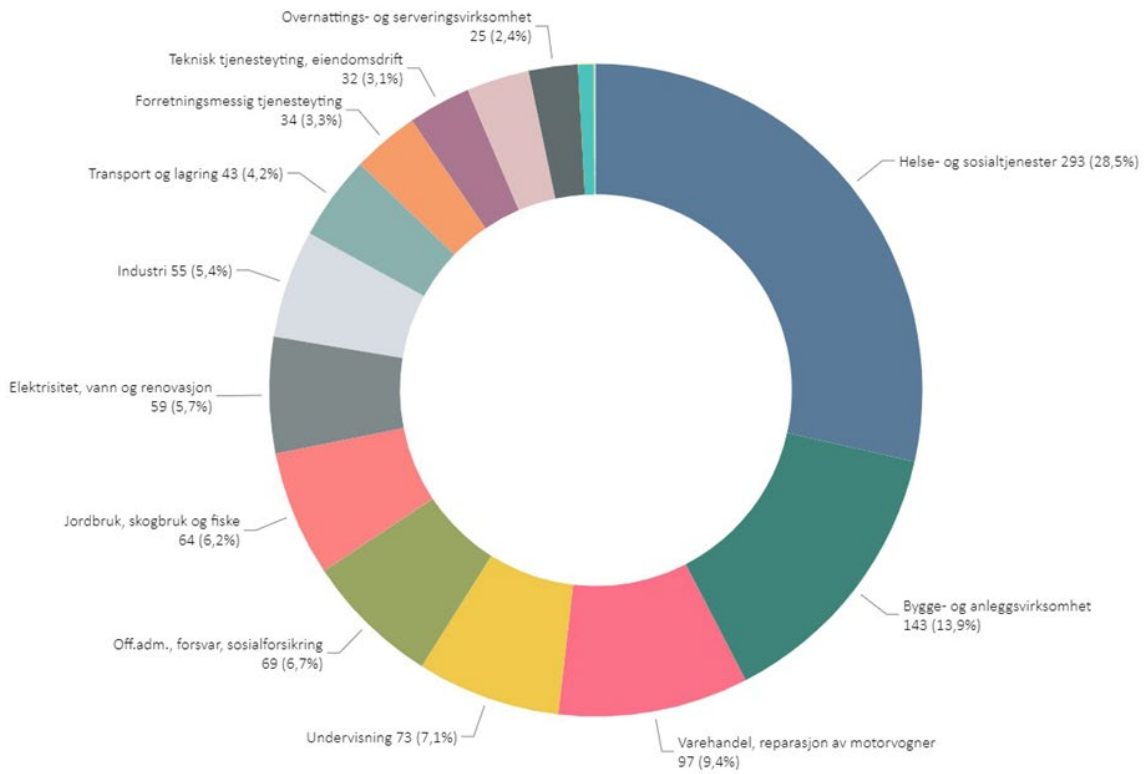
Imidlertid, ble det 4 færre virksomheter innen Helse- og sosialtjenester og 2 færre innen Undervisning. Dette kan ha bakgrunn i intern omorganisering av kommunale tjenester og en sentralisering av skoler og barnehager.

Det er flest bedrifter innen næringsgruppen Jordbruk, skogbruk og fiske (182 stk.), etterfulgt av Bygge- og anleggsvirksomhet (69 stk.), Omsetning og drift av fast eiendom (35 stk.), Varehandel, reparasjoner av motorvogner (32 stk.) og Industri (26 stk.). Mer enn 180 av disse bedriftene har ingen arbeidstakere (En arbeidstaker er en person som er ansatt for å utføre arbeid i en annens tjeneste).

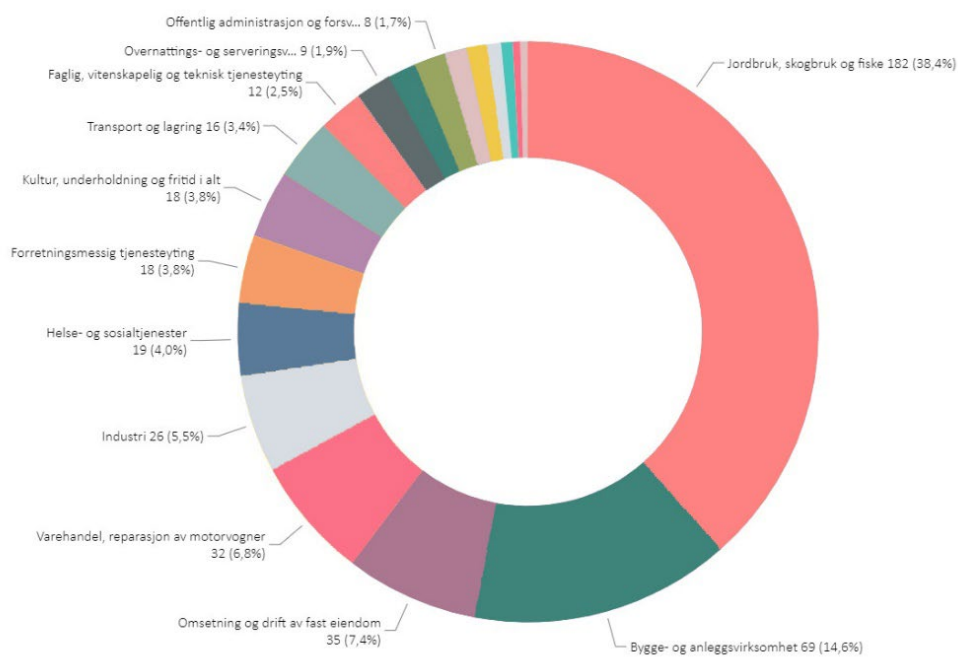
Jordbruk, skogbruk og fiske utgjør nesten 40 % av alle bedriftene i Rennebu. Som nevnt over var det pr. januar 2021 ifølge SSB 182 bedrifter med til sammen 64 ansatte. Dette er en nedgang på 23 virksomheter (11,2 prosent) de siste ti årene, og sysselsetningen utgjør bare 6,2 % av den totale sysselsetningen i kommunen. Rennebu Landbrukstjenester

lønner 339 avløserer som igjen utfører 40 årsverk. Det gjør tjenesten til den 6. største arbeidsplassen i kommunen (kilde: Rennebu Landbrukstjenester).

Helse- og sosialtjenester er den næringsgruppen med flest ansatte i Rennebu. De 293 personene utgjør mer enn en fjerdedel av alle ansatte med arbeidssted Rennebu. De nest største næringsgruppene er Bygge- og anleggsvirksomhet med 143 ansatte fordelt på 69 bedrifter, og Varehandel, reparasjon av motorvogner med 97 ansatte fordelt på 32 bedrifter. Det betyr at halvparten av alle som er ansatt med jobbsted Rennebu, jobber innenfor en av disse tre næringsgruppene.

Antall virksomheter fordelt på næringsgruppe i 2021 (øverst) og antall ansatte fordelt på næring i 2021 (til høyre). Kilde: trondelagitall.no

5.5 Landbruk

Landbruket er en viktig næring med tanke på matproduksjon, men også bosetting og sysselsetting. I tillegg bidrar landbruket med biologisk mangfold, kulturlandskap, friluftsliv, CO₂-opptak og byggematerialer.

Landbruket i Rennebu kjennetegnes ved små og mellomstore gårder og dyktige bønder. Brukene ligger fra 200 moh. til 650 moh. og mange av setrene ligger høyere enn dette. Nibios rapport (2015) viser at fjellbonden i Rennebu har lavere inntjening sammenlignet med flere andre kommuner. Statistikken viser også at det blir høyere snittalder blant bøndene og at flere allerede er i pensjonsalder.

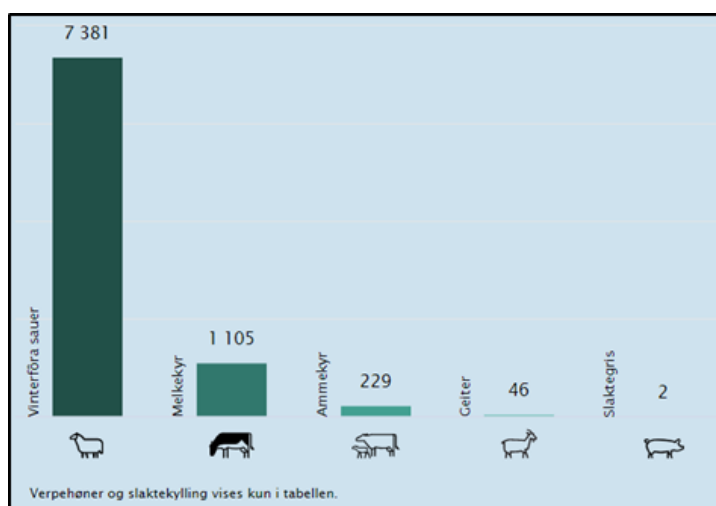
Utfordringer:

- En bruksstruktur og arrondering som tilsier at de fleste brukene ikke bør bli store, noe som vanskeliggjør lønnsomme investeringer
- Mange bruk ligger over 400 moh.
- Løsdriftskravet
- Kort vekstsesong
- Utfordringer knyttet til klima
- Lønnsomhet i primærnæringen

Husdyr	Foretak	Antall dyr
Melkekyr	42	1 105
Ammekyr	17	229
Vinterfôra sauer	59	7 381
Geiter	2	46
Avlspurker	0	0
Slaktegris	1	2
Verpehøner	3	23
Slaktekylling	4	252 704

Kilde: Produksjonstilskudd 2020, Landbruksdirektoratet

Antall foretak og dyr per kategori husdyr (2020)

Fordeling av antall dyr (2020)

Per 2020 er det 126 jordbruksbedrifter, og det er 104 jordbruksforetak som har husdyr.

Melkeproduksjonen har størst betydning for Rennebu med en andel av verdiskapingen på 57 prosent. Strukturutviklingen går i retning av stadig større og færre melkeproduksjonsbruk, samtidig som antall årsverk i melkeproduksjon reduseres. Antall driftsenheter er blitt redusert med 11,2 prosent i perioden 2010 – 2021. Antallet hentepunkter for melk er blitt mer enn halvert fra 114 hentepunkt til 42 hentepunkt (-63 prosent) fra 1997 til 2021. En utfordring framover er tilpasning til løsdriftskravet i 2034. 60 prosent av produksjonseenhetene har båsfjøs per i dag, og investeringskostnadene for å endre til løsdrift er store.

64 prosent av melkeprodusentene er avhengige av å utnytte fôrressursene på setra. Men flere vurderer å gi seg med seterdrift pga. høye kostnader.

Rennebu kommune er en av de største sauekommunene i Trøndelag med over 7300 vinterfôra sau. Saeuproduksjon er stabil i kommunen.

Det er store verdier i skognæringen. Rennebu har et aktivt skogbruk i store deler av kommunen med 252 192 dekar produktivt skogareal og en årlig avvirkning på rundt 40 000 m³. Den estimerte mengden skog er på totalt 1,8 millioner m³. I en beregning fra 2016 var uttaket i Rennebu alene estimert til en verdi av nesten 180 millioner kroner. Herav arbeidsplasser i treindustri og videreforedling. Rennebu har flere trebaserte bedrifter som produserer alt fra energi, foredla bygningsmaterialer til f.eks. bruer, bygg og møbler.

Reindrifta i Trollheimen består av fem Sijtè-andeler med en samlet vinterflokk på 1.600 dyr. Trollheimen Sijtè har beitearealer i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Oppdal, Rindal, Orkland, Sunndal og Surnadal. Beiteområdene i Rennebu er i hovedsak basert på frivillige leieavtaler. Reindrifta bygger på gamle tradisjoner, men er samtidig en næring i utvikling. Hovedutfordringen for reindriftsnæringa i Trollheimen er knyttet til utbygging av fritidsboliger, ferdsel av folk og hunder, samt at beiteområder ikke har naturlig avgrensning. Mangelen på den naturlige avgrensningen av beiteområdene gjør at det oppstår konflikt mellom reindrifta og landbruksnæringa når reinen kommer i områder utenfor avtaleområdene.

5.6 Hyttekommune

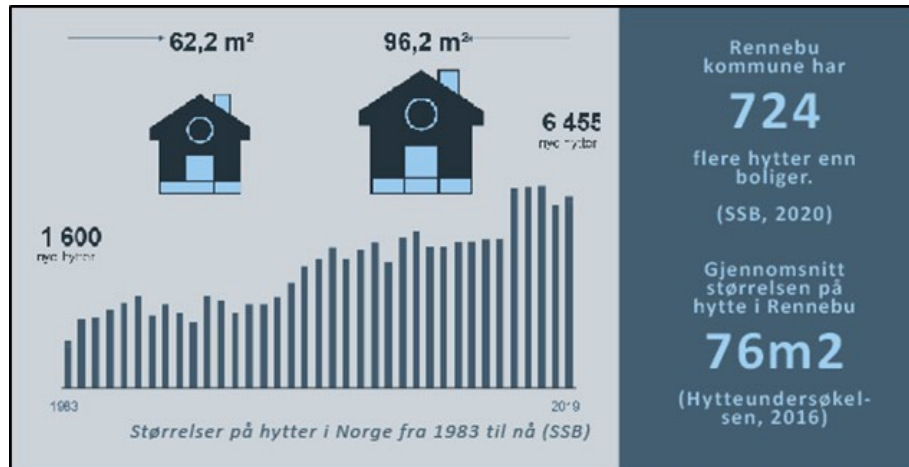
Rennebu er en av de største hyttekommunene i Trøndelag, og det har blitt mer og mer populært å benytte seg av fritidsbolig i løpet av de siste tiårene. I tillegg har størrelsen på hyttene og måten man bruker hytta på forandret seg i løpet av denne tiden.

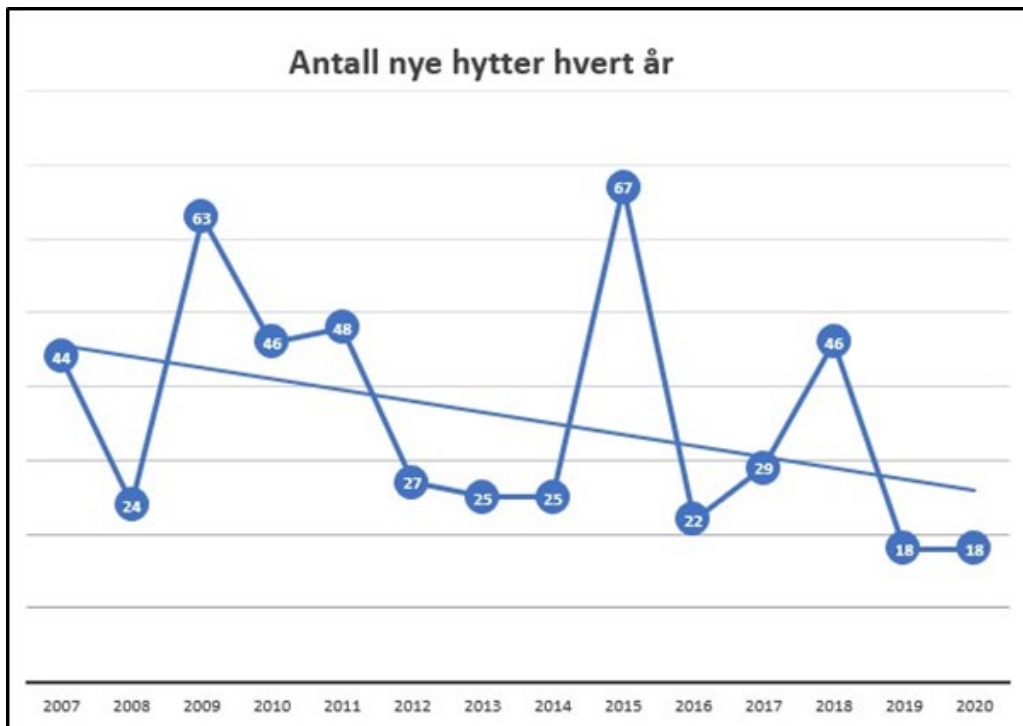
Pr. januar 2020 har Rennebu kommune 2042 hytter (SSB, 2020). Det betyr at kommunen har 724 flere hytter enn boliger. I løpet av de siste årene har det blitt bygd i gjennomsnitt cirka 30 hytter per år (se figur «Antall av nye hytter i Rennebu»). Hyttene har en gjennomsnittlig størrelse på 76 m² (Hytteundersøkelse, 2016). Imidlertid, har det i årene mellom 2015 - 2018 blitt bygd større hytter, inntil 300 m² som noen planer tillater. Det betyr at hyttestørrelse i Rennebu blir gradvis større, noe som også samsvarer med den nasjonale trenden (se figur øverst til høyre).

Den største brukergruppen av hytter i Rennebu er over 50 år. De som bruker hyttene minst er i aldersgruppen 20 til 40 år. Nesten halvparten av alle hytter benyttes av 2 personer (45 %). Hyttene brukes i gjennomsnitt 51 dager i året (Hytteundersøkelse, 2016).

Hytteleiemarkedet i Rennebu er lite. Det finnes flere utleienettsider i Norge, men bare noen av disse tilbyr hytter i Rennebu. Om lag 80 - 90 % av de som leide hytte i Rennebu via utleietjenesten Airbnb var i alderen 20-40 år.

Rennebu kommune er både en viktig hyttekommune og en viktig landbrukskommune. Salg av tomter og tjenester til fritidseiendomsmarkedet er en viktig næringsressurs. Samtidig er Rennebu avhengig av å utnytte utmarksressursene til beite for både småfe, storfe og reindrift.

Antall nye hytter i Rennebu. Kilde: SSB

5.7 Energi

Rennebu er en kraftkommune, og spesielt fornybar energi har en stor betydning for kommunen. Rennebu er den fjerde største vannkraftkommunen i Trøndelag etter Tydal, Namsskogan og Trondheim. To av i alt fem kraftverk tilknyttet Orklavassdraget ligger i Rennebu, Brattset kraftverk og Grana kraftverk. Brattset kraftverk utnytter fallet fra Litjfossen kraftverk lenger opp i Orkla, mens Grana kraftverk er knyttet til oppdemte Granasjøen. I tillegg er det seks mindre kraftverk tilknyttet vassdraget.

Driftsterminalen til Trønderenergi er lokalisert på Berkåk som ytterligere styrker bildet av kraftkommunen Rennebu.

Skogbruk utgjør en stor del av landbruket. Rennebu har et potensiale i utvikling innen bærekraftig skogforvaltning og bioenergi. Bioenergi, altså energi produsert fra biologisk materiale, er også en viktig energikilde for Rennebu. Det er et aktivt miljø innen foredling av tømmer og bruk av trevirke. Trevirke fra Berkåksmoen leveres til energigjenvinning, som for eksempel brensel i fjernvarmeanlegg.

8 største vannkraftkommunene i Trøndelag i 2019			
	Installert maks ytelse MW	Årlig middelproduksjon GWh	Andel av trøndersk middelproduksjon
Tydal	314	1 164	14,3 %
Namsskogan	178	820	10,0 %
Trondheim (med Klæbu)	230	989	12,1 %
Rennebu	159	749	9,2 %
Grong	95	673	8,3 %
Meråker	157	638	7,8 %
Selbu	138	566	6,9 %
Steinkjer (med Verran)	138	455	5,6 %
Topp 8	1409	6054	74,2 %
Andre	466	2106	25,8 %
Total	1875	8160	100,0 %

Oversikt over de største vannkraftkommunene i Trøndelag. Kilde: Trøndelag i tall 2019, NVE vannkraftdatabasen.

5.8 Kultur og fritid

Rennebu er en kommune rik på opplevelser, og har flere bærebjelker innen kultur. Det finnes flere viktige og veletablerte kulturelle arrangementer i kommunen. I tillegg finnes det flere mindre aktører innen utstilling, musikk/konserter og liknende. I tillegg finnes Bygdakinoen på Berkåk.

Et attraktivt fritidskulturliv er viktig for at folk som bor og arbeider i kommunen skal kunne ha et liv utenfor jobben og er et viktig bidrag for god samhandling mellom folk i Rennebu.

I oversikten over kulturtilbud og kulturaktivitet (Kulturindeks) i Trøndelag i 2019 kommer Rennebu på 227 plass av 422 kommuner. Dette trenger ikke å bety at innbyggerne har et middels kulturtilbud, men at flere av tilbudene, som basseng, kino og kultursal er felles for Rennebu og Oppdal og lokalisert på Oppdal.

5.9 Økonomi

I Budsjet- og økonomiplan for Rennebu kommune 2022-2025 identifiseres det flere strategiske mål som inkluderer opprettholdelse av økonomisk handlefrihet, kostnadseffektive og gode kommunale tjenester, tilfredse og friske medarbeidere og opprettholdelse av økonomiske buffere for uforutsette utgifter. For å nå disse målene må kommunen fortsette å fokusere på intern utvikling og effektiv

drift, samtidig som de møter forventninger fra innbyggerne. Samarbeid med andre kommuner kan også være viktig for visse oppgaver. Kommunen må arbeide med god økonomistyring på alle nivåer samt sikre realistiske inntekter og positivt driftsresultat for å oppnå økonomisk utvikling og fleksibilitet.

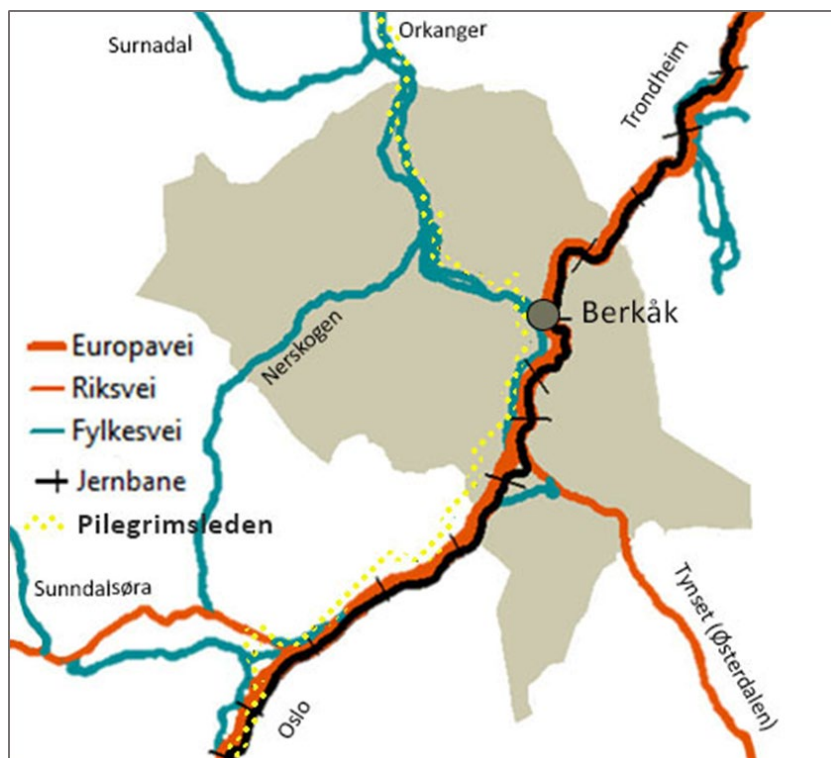
Demografiske endringer må også tas i betraktning i den økonomiske planleggingen for å tilpasse tjenestene. Rennebu kommune har oppnådd positive regnskapsresultater og har en solid økonomisk plattform, som fremover vil avhenge av fortsatt økonomisk ansvarlighet. God dialog og samarbeid mellom kommune og næringsaktører er viktig for å fremme ønsket næringsutvikling, da kommunen spiller en sentral rolle som planmyndighet, tilrettelegger og premissgiver. En positiv næringsutvikling er avgjørende for å nå de strategiske målene i fremtiden.

5.10 Infrastruktur

I Rennebu møtes mange ferdselsårer som leder til ulike deler av regionen og landet. Dovrebanen som knytter Østlandet og Trøndelag, krysser Rennebu. Det samme gjør Europavei 6 (E6) som går mellom Kirkenes i Norge og Trelleborg i Sverige. En av de viktigste koblingene mellom Trøndelag og Østlandet, Riksvei 3, starter på Ulsberg. Og gjennomfartsåren i Orkdal, fylkesvei 700, starter på Berkåk. Alt dette, og spesielt at to viktige ferdselsårer starter i kommunen, gjør Rennebu til et viktig knutepunkt med armer som knytter øst og vest, og nord og sør sammen.

Utbygging av ny E6 starter i 2022 og forventes ferdigstilt i 2025-26. Dette fører med seg både muligheter og utfordringer, og vil være en viktig premissleverandør for årene framover. Det er allerede store planer for publikumsrettede virksomheter ved det fremtidige E6-krysset på Berkåk, hvor det i forbindelse med en av Norges største serviceanlegg ved vei også ønskes anlagt lekeparks- og rekreasjonsområde. Som en del av «Rennebu energi- og næringspark» vil anlegget ha 40 el-billadere og et årlig besøksantall beregnet til 400 000 (MN24). Det forventes sterk økning i trafikken og Rennebu kommune vil være forberedt på dette.

Pilegrimsleden (Gudbrandsdalsleden) går også gjennom Rennebu. Berkåk er det siste stedet på pilegrimsvandringen mot Nidaros som kvalifiserer til Olavsbrevet.

Ferdselsårer i Rennebu. Grå farge viser kommuneavgrensingen for Rennebu.